

Izabela Joachimiak

mgr inż., Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wydział Zarządzania, Informatyki i Finansów

ISTOTA ADMINISTRACJI W UCZELNI WYŻSZEJ

Pod koniec XX wieku nastąpił szybki wzrost gospodarczy, którego głównymi siłami napędowymi były globalizacja, indywidualizacja konsumpcji, personalizacja produktów i usług, jak również rewolucja teleinformatyczna [5]. Zmiany te wymusiły na współczesnych przedsiębiorstwach bycie bardziej elastycznym, dopasowanym do istniejących warunków oraz konkurencyjnym [4]. Jednakże, aby firmy te mogły osiągnąć sukces, osoby kierujące nimi muszą w sposób racjonalny zarządzać jego zasobami, czyli posiadać najnowszą wiedzę dotyczącą teorii i praktyki zarządzania [9]. Rolą współczesnego kierownika nie jest już wyłącznie szczegółowe planowanie, organizowanie, motywowanie i kontrolowanie, lecz również przewodzenie, którego wartość coraz częściej podkreśla R.W. Griffin [1], J. Niemczyk [8] czy M.Schratz [12]. Taka osoba powinna stwarzać warunki umożliwiające pracownikom wydobycie i wykorzystanie swojego potencjału, kreatywności oraz umiejętnego odczytywania zmian zachodzących w otoczeniu, aby można było osiągnąć wcześniej ustalone w organizacji cele [14]. Zmiany w naukach o zarządzaniu zakładają również odejście od tzw. przestrzeni biurokracyjnej (dzielenie celów głównych na cząstkowe, tworzenie systemu koordynowania nimi i następnie nadawania im cech trwałości poprzez formalizację) do przestrzeni kombinacyjnej, która jest rozumiana jako umiejętność integrowania członków organizacji wokół jej celów [2].

Niewątpliwie specyficznym rodzajem przedsiębiorstw – w ostatnich latach - stały się uczelnie wyższe, które po roku 1990 otrzymały dużą autonomię i to właśnie ten fakt spowodował, że w następnych 15 latach odnotowano dynamiczny rozwój szkolnictwa wyższego – powstało wiele uczelni niepublicznych, które podobnie jak uczelnie publiczne zaczęły zwiększać liczebność swoich studentów [13]. Obecnie fundamentalnymi zmiennymi wpływającymi na uczelnie wyższe są: presja demograficzna i migracyjna (od roku 2005 liczba studentów ciągle maleje) [10] oraz konkurencja. Uczelnie wyższe są to przede wszystkim instytucje funkcjonujące na styku sektora publicznego i prywatnego, które podobnie jak inne organizacje powinny skupić swoje działania na następujących obszarach: efektywne zarządzanie kapitałem ludzkim, zarządzanie wiedzą, rozwój technologiczny, centralna koordynacja zadań. Można zatem powiedzieć, że współczesna uczelnia wyższa, aby stać się liderem zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym racjonalnie musi wykorzystywać swoje zasoby, po to, by mogła konkurować z innymi uczelniami pod względem jakości oferowanych usług, jak również pod względem sprawności funkcjonowania [7]. Tym samym oczekuje się od uczelni wyższych, aby zaczęły przejmować wzorce od instytucji prywatnych [16], do których należą: zastosowanie rachunku ekonomicznego przy podejmowaniu decyzji, wdrożenie systemu planowania, programowania, budżetowania, controllingu, a także wykorzystania nowoczesnych systemów i metod zarządzania [3].

Powszechnie uważa się, że istotną rolę w wyborze danej uczelni odgrywa wyłącznie jakość kształcenia. Niemniej jednak należy pamiętać, że jest to proces niezwykle dynamiczny i zależy od wielu czynników [11], tj. baza lokalowo-sprzętowa, programy nauczania, treści programowe, metody nauczania, kwalifikacji i umiejętności wykładowców, jak również od obsługi procesu administracyjnego [17]. Bardzo często rola administracji w budowaniu sprawnego i dobrze funkcjonującego przedsiębiorstwa jest pomijana, a przecież już nawet z samej definicji słowa „administracja” (służenie komuś lub czemuś, niesienie pomocy, sprawowanie zleconych czynności działania, kierowanie powierzonymi sprawami [6]) wynika, że jej głównym zadaniem jest zapewnienie wysokiej jakości obsługi. Bez odpowiednio wyszkolonych pracowników administracyjnych nie byłoby możliwe zbudowanie prężnie działającej firmy. To oni są bowiem odpowiedzialni za prowadzenie przetargów zgodnie z wymogami prawnymi (zaopatrywanie pracowników w materiały biurowe, akcesoria komputerowe, sprzęty laboratoryjne), obsługę i nabór studentów, obsługę audio-wizualną w trakcie prowadzenia zajęć dydaktycznych itp. W związku z

powyższym należałoby się zastanowić w jaki sposób - obecnie „skostniałe” środowisko administracji w uczelniach wyższych – należy odbiurokratyzować oraz sprawić by przepływ informacji między poszczególnymi komórkami uczelni był lepszy. W tym celu sugeruje się wprowadzenie znacznych zmian w kulturze organizacyjnej. Naczelne kierownictwo powinno być inicjatorem w kształtowaniu projakościowego klimatu w firmie [15], gdyż tylko takie podejście przyczyni się do zwiększenia satysfakcji klienta z obsługi, jak również usprawni procesy zachodzące wewnątrz firmy.

Literatura

1. Griffin R.W., Podstawy zarządzania, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa, 2002.
2. Huczek M., Zarządzanie jako czynnik Rozwoju przedsiębiorczości, [w:] Rola przedsiębiorczości w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego, Ziolo Z., Rachwał T. (red.) Przedsiębiorczość Edukacja, nr 5, Wyd. Nowa Era, Zakład Przedsiębiorczości i Gospodarki Przestrzennej Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Warszawa-Kraków, 2009.
3. Izdebski H., Kulesza M., Administracja publiczna zagadnienie ogólne, wyd. 2, LIBER, Warszawa, 1999 r.
4. Knap-Stefaniuk A., Innowacje a konkurencyjność przedsiębiorstw, Zarządzania zmianami Biuletyn POU, kwiecień 2010, nr 4, ISSN 1897-3329.
5. Kowalczewski W. (pod red), Współczesne paradygmaty nauk o zarządzaniu, Wyd. Difin, Warszawa 2008
6. Leksykon prawniczy, pod red. U. Kalins-Prasenic, Wrocław 1997 r.
7. Łęgowik-Świącik S., Kontrola zarządzana uczelniach publicznych – teoria i praktyka, Zeszyty naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 669, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia nr 42, Szczecin 2011.
8. Niemczyk J., Metody organizacji i zarządzania, Wyższa Szkoła Zarządzania i Marketingu we Wrocławiu, Poznań – Wrocław 2000.
9. Piotrkowski K., Organizacja i Zarządzanie, Zakład Wydawniczy DrukTur, Warszawa 2011.
10. RAPORT KOŃCOWY „Analiza zasobów kadrowych w uczelniach na poszczególnych kierunkach i wypracowanie zasad etatyzacji” Znak postępowania MNiSW-BDG-WZP-311-1174-5/BP/09 Warszawa, 12 maja 2010, s. 110-112 http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/215fd69485a3e2e4ffecbe41cf9183d6.pdf (06.10.2016).
11. Saryusz-Wolski T., Figlewicz R., (2001), System zapewniania jakości kształcenia w WSHE w Łodzi. Stan obecny i propozycje rozwoju, Łódź.
12. Schratz M., Tworzenie zmiany od wewnątrz, tłum i oprac. J. Madalińska-Michalak [w:] S.M. Kwiatkowski, J. M. Madalińska-Michalak, Przywództwo edukacyjne – współczesne wyzwania, Wolters Kluwer, Warszawa 2014.
13. Siwińska B., Uniwersytet ponad granicami, Wyd. ELIPSA, Warszawa 2014.
14. Stolarska A., Rola kierownika w zarządzaniu zespołem projektowym, [w:] Acta Universitatis Nicolai Copernici, ZARZĄDZANIE XLIII – NR 2 (2016).
15. Szopik-Depczyńska K., Standardy jakości w bankach, [w:] Wiśniewska J., Janasz K. (pod red.), Innowacje i jakość w zarządzaniu organizacjami, CeDeWu, Warszawa 2013, s.221-224.
16. Wawak T., Wdrażanie systemów zarządzania jakością w urzędach administracji publicznej [w:] <https://tadeusz.wawak.pl/content/wdrazanie-systemow-zarzadzania-jakoscia-w-urzedach-administracji-publicznej> (06.10.2016).
17. Wodnicka D., Raport z Centrum Jakości Kształcenia, Dlaczego TBL? W odpowiedzi na wyzwania stojące przed dydaktyką szkoły wyższej, s. 1.